

รายงานสรุปการรับคณะศึกษาดูงาน
คณะศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้
โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย
วันที่ 7 กันยายน 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหนังสือถึง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2562 เรื่องขอความอนุเคราะห์เข้าศึกษาดูงาน โครงการพัฒนาออยตุงฯ วันเสาร์ที่ 7 กันยายน 2562 จำนวน 90 คน
วัตถุประสงค์	เรียนรู้หลักการทรงงานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีและราชสกุลมหิดล และศึกษาดูงานด้านการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืน ณ โครงการพัฒนาออยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ระดับ	ความสำคัญ 2 คณะ อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ซึ่งหน่วยงานภาคีมูลนิธิปิดทองฯ ทำงานอยู่ เนื้อหา 1 คณะ การท่องเที่ยว และการทัศนศึกษา รวม 3 คณะ
องค์ประกอบ	- ผู้เข้าร่วมเป็นผู้ได้รับคัดเลือกกว่าเป็นผู้มีผลงานดีเด่นของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2560 จำนวน 57 คน - ผู้ประสานงานคณะ นางสาวอาณูยา ณ สงขลา 085-6718309
เจ้าหน้าที่รับคณะ	ผู้ประสานงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ - นางสาวกนกวรรณ รัชตัญญิพย์ - นางจรรยา เดชพัฒน์กิจ
แหล่งงบประมาณ	คณะจ่ายเอง บางส่วนลงรหัสงาน 912B62205
สนับสนุน	หน่วยงานสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนลงงาน 916-200-511
ประเด็นสำคัญ	การท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้และหลักการทรงงานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีและราชสกุลมหิดล

2. กำหนดการ

โปรแกรมศึกษาดูงาน
คณะศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
ณ โครงการพัฒนาถอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
วันเสาร์ที่ 7 กันยายน 2562

วันเสาร์ที่ 7 กันยายน 2562

เวลา 09:00 - 10:00 น.	รับชมวิดีโอทัศน์โครงการพัฒนาถอยตุงฯ ณ ห้องประชุมอดิโตนริยม หอแห่ง แรงบันดาลใจ
เวลา 10:00 - 10:45 น.	ชมหอแห่งแรงบันดาลใจ "เรื่องราวของราชสกุลมหิดล ผ่านพระราชจริยวัตร ปรัชญา และหลักการทรง งานที่เรียบง่าย พระวิริยะอุตสาหะที่มุ่งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย และสร้างประโยชน์สุขแก่แผ่นดินที่ต่างทรงเป็นแรงบันดาลใจให้กันและกัน เพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้เรียนรู้และเข้าใจบทบาทของราชสกุล มหิดลที่มีต่อคนไทยและแผ่นดิน อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจและจุดประกายให้ผู้ ที่มาเยี่ยมชมคิดดี มุ่งมั่นประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไป"
เวลา 10:45 - 11:30 น.	ชมพระตำหนักถอยตุง "พระตำหนักถอยตุงเป็นที่ประทับและที่ทรงงานของสมเด็จพระเจ้า เพื่อพระองค์จะ ได้สังเกตและทำงานพัฒนาอย่างใกล้ชิด "บ้านที่ถอยตุง" เกิดจากพระราช กระแสรับสั่ง "ถ้าไม่มีโครงการพัฒนาถอยตุงฯ ฉันจะไม่สร้างบ้านอยู่ที่นี่" พระ ตำหนักถอยตุงจึงเป็นสัญลักษณ์แสดงความเรียบง่ายและการทรงงานหนักเพื่อ พสกนิกรของพระองค์"

เวลา 11:30 - 12:00 น.

ชมสวนแม่ฟ้าหลวง

"สวนไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวแห่งนี้แหล่งท่องเที่ยวหลักที่ช่วยสร้างงานและรายได้ให้ดอยตุง ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะอาชีพที่หลากหลาย ตั้งแต่การท่องเที่ยว การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และโรงเพาะปลูก ซึ่งทักษะและรายได้เหล่านี้ถือเป็นการสร้างพลังให้ชุมชน เปลี่ยนอาชีพให้ชาวบ้านหลายคนจากแรงงานรับจ้างเป็นเจ้าของกิจการ"

เวลา 13:00 - 14:00 น.

เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

3. สรุปประเด็นการเรียนรู้

นางสาวกนกวรรณ รัชตัญญิพย์ เจ้าหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ให้การต้อนรับ
ณ ห้องประชุมอดิทธาเตรียม หอแห่งแรงบันดาลใจ

รับชมวิดีโอทัศน์โครงการพัฒนาอดอยตุง ณ ห้องอดิทธาเตรียม หอแห่งแรงบันดาลใจ

คณะร่วมถ่ายภาพหมู่และมอบของที่ระลึก

4. คุณได้เรียนรู้อะไร จากการรับชมวีดิทัศน์โครงการพัฒนาตอยตุงฯ

- ❖ ก่อนเดินทางมาที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ มีความคาดหวังว่าจะได้เห็นสถานที่โครงการที่เป็นลักษณะ ฟาร์ม เลี้ยงสัตว์ หรือเพาะปลูกพืชผักเมืองหนาว และร้านจำหน่ายสินค้าโครงการหลวงเท่านั้น แต่เมื่อได้มาชมวีดิทัศน์โครงการฯแล้วกลับไม่ใช่อะไรอย่างที่คิด พื้นที่แห่งนี้เต็มไปด้วยความสวยงามที่ได้มาจากการให้โอกาส คน และการพัฒนาศักยภาพของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยมีแบบอย่างจากการทรงงานของสมเด็จพระเจ้า
- ❖ ได้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระเจ้าที่ทรงเป็นผู้มีพระวิสัยทัศน์อันยาวไกลดูแลทุกข์สุข ของชาวบ้านได้อย่างยั่งยืน และดูแลอย่างเท่าเทียมกัน
- ❖ “จากความในใจของชาวชาวดอยแดนใต้” พวกเราชาวไทย โชคดีที่อยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภารของพระองค์ท่าน ไม่ว่าจะอยู่ส่วนไหนของประเทศไทยก็ตาม เราทุกคนก็มีความสำนึกอยู่เสมอว่าเป็นชนชาวไทย
- ❖ หลักการทำงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นหลักการทรงงานที่เราสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกพื้นที่

5.ประเด็นคำถาม – คำตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	ในอดีตคนบนดอยตุงความเชื่อดั้งเดิมของเขาคือการนับถือผี นับถือบรรพบุรุษ แล้วในปัจจุบันโครงการฯเปลี่ยนแปลงความเชื่อเหล่านั้นของพวกเขายังไง	■ ความเชื่อหรือสิ่งที่ชาวบ้านให้การนับถือ เป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวันของเขามาตั้งแต่รุ่นสู่รุ่น เราไม่สามารถเข้าไปเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เขามีอยู่เดิมได้ เราเพียงให้โอกาสและทางเลือกให้เขาเป็นผู้เลือกที่จะเรียนรู้ และเลือกปฏิบัติได้เอง ■ ในปัจจุบันคนในพื้นที่มีผู้นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ควบคู่ไปกับการบูชาผีและบรรพบุรุษ เพื่อเป็นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีชนเผ่า อันดั้งมาดั้งเดิมเอาไว้ให้ลูกหลานต่อไป
2	ปัจจัยที่ทำให้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ประสบความสำเร็จ คืออะไร	การทำงานด้วยหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยเริ่มจากการพัฒนา คน เป็นสำคัญ เราสร้างทีมเจ้าหน้าที่อาสาพัฒนา (อสพ.) จากคนรุ่นใหม่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เป็นคนกลางในการสื่อสารกับคนรุ่นเก่าในชุมชนเพื่อการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ การลงพื้นที่จริงเพื่อให้ไปดูไปเห็น และหาวิธีการพัฒนาให้ตรงกับบริบทของพื้นที่ กว่าจะเข้าใจกว่าเข้าถึง แล้วเริ่มพัฒนา หากไม่มีการลงพื้นที่ไปพบชาวบ้านไปดูพื้นที่ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม ก็จะไม่สามารถหาแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องได้เน้นการพูดคุยกับชาวบ้าน การฟัง การสังเกตการสื่อสาร ภาษา และวัฒนธรรมว่าเขาเคยอยู่เคยทำอะไรแล้วช่วยกัน ฟันฟู การดูแลรักษา ไม่ใช่การเข้าไปเปลี่ยนแปลงเพียงอย่างเดียว
3	จากการดำเนินการโครงการมีรายได้จากการประกอบการ ปีละเท่าไรและเงินที่ได้จากการประกอบการนำไปใช้จ่ายอย่างไร	โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เป็นองค์กรที่เลี้ยงตนเอง มีรายได้จากการประกอบธุรกิจ 4 ด้าน คือด้านงานหัตถกรรม การเกษตร การท่องเที่ยว และอาหารแปรรูป มีรายได้เข้าสู่มูลนิธิฯ ปีละประมาณ 500 ล้านบาท

		ซึ่งเงินที่ได้จากการทำธุรกิจ 500 ล้านบาทนี้ เป็นค่าจ้างแรงงานพนักงานกว่า 1,600 คน ค่าดูแลปรับปรุงภูมิทัศน์ สถานที่ท่องเที่ยว เช่น หอแห่งแรงบันดาลใจ พระตำหนักดอยตุงและสวนแม่ฟ้าหลวงให้มีความสวยงามอยู่เสมอเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว และเป็นงบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุนด้านการพัฒนาด้วย
4	ปัจจุบันยังมีการปลูกผืนเพื่อการค้าในพื้นที่อยู่หรือไม่	■ ปัจจุบัน ไม่มีการตรวจพบว่ามีผู้ลักลอบปลูกผืนในพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ปลูกผืนในอดีตได้เปลี่ยนสภาพเป็นป่าเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ของชาวบ้าน มากกว่าการปลูกผืนที่สามารถปลูกและขายได้เพียงปีละ 1 ครั้ง และยังมีผิดกฎหมาย ■ พืชที่โครงการแนะนำให้ชาวบ้านปลูกเป็นป่าเศรษฐกิจ คือ กาแฟอาราบิก้า และ แมคคาเดเมีย ที่เป็นพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางการตลาดสูง
5	หากพบว่ามีผู้ติดยาเสพติด ในพื้นที่โครงการฯ อยากทราบว่าโครงการฯมีบทลงโทษอย่างไร	■ มีการกำหนดกฎระเบียบชุมชนในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมากจะให้โอกาสเข้ารับบำบัดหากเป็นการกระทำผิดครั้งแรก จะให้โอกาสผู้ที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดยาเสพติดก่อน เพื่อให้โอกาสเขาได้กลับมาอยู่ร่วมกับคนในชุมชนและครอบครัว ■ ทางโครงการมีการไปทำความเข้าใจกับชุมชนก่อนที่จะให้อาสากลับไปยังบ้านของเขา ให้ทางชุมชนต้อนรับเขาอย่างฮีโร่ ผู้ซึ่งเอาชนะใจตัวเอง จะได้เกิดศรัทธาภูมิใจ และเห็นว่าสังคมให้โอกาสเขา เป็นมิตรและพร้อมจะช่วยเหลือเขา ■ เมื่อยังกระทำผิดซ้ำอีก หากยังเป็นเยาวชน จะมีการเปรียบเทียบปรับเงินผู้ปกครองตามจำนวนที่ระเบียบหมู่บ้านกำหนดร่วมกัน และแจ้งความดำเนินคดีตาม

		กฎหมายไปจนถึงการ แจ่งความดำเนินคดีตามกฎหมาย ยึดที่ดินทำกินคืน ยกเลิกการให้บัตรประจำตัวผู้อาศัยในโครงการพัฒนาโดยตุง(บัตรคพต.) และท้ายที่สุดคือการให้ย้ายออกจากหมู่บ้านไป ■ สิ่งทีกล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่าง แต่ในทางปฏิบัติอาจจะไม่เหมือนกันทุกหมู่บ้าน ขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของคนในหมู่บ้านนั้นๆ ได้พูดคุยกันและตั้งกฎขึ้นมา
6	หากมีบุคคลภายนอกต้องการมาซื้อที่ดินบนดอยตุง เพื่อสร้างรีสอร์ท สามารถทำได้หรือไม่	■ การซื้อขายที่ดินโครงการพัฒนาโดยตุงฯ นั้นไม่สามารถทำได้ เนื่องจากพื้นที่โครงการฯ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยการดูแลของกรมป่าไม้ โครงการฯ เป็นผู้เช่า และได้ให้สิทธิ์ครอบครองที่ดินทำกินเฉพาะชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในโครงการพัฒนาโดยตุงฯ มาตั้งแต่ปี 2531 – ปัจจุบัน ■ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านสร้างเป็นอยู่อาศัยและเป็นที่ดินทำกินและประกอบอาชีพ เท่านั้น โดยจะตกเป็นมรดกแก่ทายาทของผู้เป็นเจ้าของเดิมได้แต่ไม่สามารถ จำหน่าย จำนองหรือให้เช่าได้ หากพบว่ามี การฝ่าฝืน จะถูกปรับถูกจับดำเนินคดีหรือ ยึดพื้นที่คืนสู่โครงการเพื่อเป็นพื้นที่ป่าต่อไป
7	ในเขตโครงการฯ มีโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ทั้งหมดกี่โรงเรียน สอนระดับชั้นใดบ้าง และในด้านการส่งเสริมด้านการศึกษาโครงการฯ ให้การช่วยเหลืออย่างไร	ปัจจุบันมีโรงเรียนในโครงการ จำนวน 8 แห่ง ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ■ ในระดับชั้นอนุบาล – ระดับประถมศึกษา ใช้การเรียนการสอนแบบ Montessori โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาศักยภาพของเด็กนักเรียน ให้มีความกล้าคิดกล้าแสดงออก และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ■ ในระดับมัธยมศึกษา มีการนำการเรียนการสอนสาย

		อาชีวศึกษาเข้ามาเป็นหลักสูตรเพิ่มเติมหลักสูตรสามัญเพื่อเน้นการสร้างพื้นฐานและประสบการณ์ด้านอาชีพ เพื่อขยายโอกาสทางด้านอาชีพในอนาคต ■ การให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรี ให้กับนักเรียนในพื้นที่โครงการที่มีผลการเรียนดีสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้แต่ขาดทุนทรัพย์
--	--	---